

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ЗА НОРМАТИВНИМ МЕТОДОМ

Асистент кафедри обліку і аудиту Калюжна Г.Ю.
Київський національний університет технологій та дизайну

Питання методики обліку виробничих запасів за нормативним методом в економічній літературі, досліджені недостатньо, а наукові розробки у зазначеній сфері практично відсутні. При обґрунтуванні методів обліку виробничих запасів необхідно визначити доцільність впровадження в молокопереробній галузі окремих елементів нормативного методу обліку. За загальною моделлю, специфіка молокопереробної галузі повною мірою не може відповідати нормативному методу обліку. Оскільки, неможливо документально оформити відхилення від норм в процесі виробництва через безперервність технологічного процесу. Відхилення виявляють після завершення технологічних операцій, що має суттєвий вплив на вихід готової продукції через такі чинники, зокрема, якісні параметри сировини не завжди враховуються при оприбуткуванні; в сезон значного надходження сировини, втрачається контроль за її витратами, що унеможливує щомісячне з'ясування відхилень від норм.

Не сприяє впровадженню нормативного методу обліку за загальною моделлю те, що результати молокопереробної галузі залежать від дотримання технологічного режиму. Відхилення від нього, такі як, температурний, не сприяють встановленню в ході технологічного процесу, що обумовлює використання окремих елементів нормативного методу обліку в виробництві. Дане питання потребує необхідності розробки галузевої моделі, а на її основі для кожного підприємства, заводської моделі.

Нормативний метод щоденної звітності є найбільш ефективним для оперативного визначення витрат виробництва та втрат сировини в ході технологічного процесу на основі щоденної звітності. При застосуванні даного методу реалізується можливість щоденного оперативного контролю і аналізу діяльності центрів відповідальності підприємства та своєчасного усунення виявлених недоліків у використанні сировини, дотриманні технологічних процесів, а також застосуванні норм витрат з врахуванням фактичної масової частки жиру вихідної сировини. Проте, даний метод потребує відповідного способу документування витрат, який дозволяє уникнути дублювання показників в технологічних журналах і первинних документах та оперативно визначати відхилення від заданих норм за видами продукції в розрізі причин та винуватців.

Враховуючи технологічні особливості молокопереробної галузі, а саме, короткий термін зберігання сировини з метою спрощення процедури поточної оцінки й обліку виробничих запасів, доцільно при відпуску у виробництво проводити за методом нормативних затрат згідно п. 16 П(С)БО 9 «Запаси». При встановленні величини нормативних затрат слід кількісно-якісні характеристики сировини враховувати відповідно до розроблених рецептур. При відпуску молока у виробництво пропонується його оцінку здійснювати на основі нормативної ціни, яка розраховується один раз на у місяць.

Вивчення нормативних документів, дослідження економічної літератури з обліку виробничих запасів, обстеження стану організації облікової системи на підприємствах, дозволило визначити напрями удосконалення обліку виробничих запасів, а саме: застосування нормативного методу щоденної звітності для оперативного визначення витрат виробництва та втрат сировини в ході технологічного процесу на основі щоденної звітності. Методичними завданнями обліку виробничих запасів є створення довідково-нормативної документації; способів обробки обліково-економічної інформації та документально-юридичне її обґрунтування для забезпечення достовірності обліку; синтетичне та аналітичне групування операцій з обліку виробничих запасів за місцями їх зберігання.